

Suvestinė redakcija nuo 2008-06-15 iki 2016-11-04

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [71-3292](#), i. k. 103301MISAK00000337

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL MIŠKO SODMENŲ, MEDŽIŲ IR KRŪMŲ SĖKLŲ KOKYBĖS REIKALAVIMŲ

2003 m. liepos 8 d. Nr. 337
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)) 6.40 punktu,

1. T v i r t i n u:

1.1. Miško sodmenų kokybės reikalavimus (pridedama);

1.2. Medžių ir krūmų sėklų kokybės reikalavimus (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

MIŠKO SODMENŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

I. BENDROJI DALIS

1. Miško sodmenų kokybės reikalavimai nustato miško sodmenų (sėjinukų ir sodinukų) kokybės, iškasimo, laikymo bei pervežimo reikalavimus.
2. Miško sodmenų kokybės reikalavimuose vartojamos sąvokos:
 - 2.1. **miško sodmenys** – miško medžių ir krūmų sėjinukai ir sodinukai, skirti miško želdiniams veisti;
 - 2.2. **sėjinukai** – išauginti iš sėklų, nepersodinti jauni medeliai ir krūmai;
 - 2.3. **sodinukai** – vieną arba kelis kartus persodinti sėjinukai;
 - 2.4. **sodmenys su uždara šaknų sistema** – sėjinukai arba sodinukai, auginami žemės (durpės) substratu užpildytose talpose (mikrokonteineriuose);
 - 2.5. **miško sodmenų siunta** – vienos medžių rūšies, kilmės, kokybės ir amžiaus miško sodmenys, išauginti vienodomis sąlygomis, skirti realizuoti vienu metu.
3. Simboliai ir žymėjimai:
 - + – šis ženklas reiškia, kad sodmenys persodinti;
 - 1 – vienmečiai sėjinukai;
 - 1+0 – vienmečiai sėjinukai, persodinti pirmojo vegetacijos periodo metu (vasarą);
 - 1+1 – dvimečiai sodinukai, persodinti po 1 metų.

II. SODMENŲ KOKYBĖS ĮVERTINIMAS

4. Sodmenų kokybė vertinama vizualiai ir matuojant. Vizualiai vertinama:
 - sodmenų gyvybingumas;
 - šaknų sistemos išsivystymas;
 - sumedėjimas;
 - pažeidimai;
 - stiebelio forma, šakotumas.
5. Matavimo būdu įvertinant sodmenis, jei tai atliekama inventorizacijos metu, jų kokybė nustatoma vadovaujantis Miško bei dekoratyvinių sodmenų apskaitos ir inventorizacijos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. D1-349 „Dėl Miško bei dekoratyvinių sodmenų apskaitos ir inventorizacijos tvarkos“ (Žin., 2004, Nr. [103-3803](#); 2007, Nr. [112-4589](#)), nustatyta tvarka. Jei sodmenų kokybės rodikliai nustatomi juos parduodant, pasirenkamas atsitiktinis bandinys, kuris sudaromas taip: kai siuntoje yra iki 1000 vienetų sodmenų – ne mažiau kaip 10 % siuntos sodmenų kiekio, kai siuntoje yra daugiau kaip 1000 vienetų sodmenų – ne mažiau 100 vienetų. Sodmenys imami iš įvairių, ne mažiau kaip iš 10, siuntos vietų. Bandinio tikrinimo rezultatai taikomi visai siuntai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-317](#), 2008-06-09, Žin., 2008, Nr. 68-2598 (2008-06-14), i. k. 108301MISAK00D1-317

6. Vienoje sodmenų siuntoje turi būti ne mažiau kaip 95% sodmenų, atitinkančių visus kokybės reikalavimus.

III. SODMENŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

7. Sodmenys turi turėti jų kilmę patvirtinančius dokumentus.
 8. Sodmenys laikomi nekokybiškais, jeigu turi bent vieną iš žemiau išvardytų defektų:
- Punkto pakeitimai:*

8.1. neužgijusias arba nesurandėjusias žaizdas, išskyrus žaizdas, padarytas šalinant nereikalingus ūglius, taip pat žaizdas ant šakučių;

8.2. nuvytę sodmenys;

8.3. apatinė stiebelių dalis išlinkusi daugiau kaip 30° (išskyrus maumedžio, buko ir ąžuolo);

8.4. sodmenys, turintys daugiau nei 1 stiebelį;

8.5. sodmenys, turintys daugiau nei vieną paskutiniųjų metų viršūninį ūglį (išskyrus ąžuolo);

8.6. nesumedėję ūgliai ir neišsivystę viršūniniai pumpurai (išskyrus maumedžio, buko, ąžuolo);

8.7. spygliuočių medžių rūšių sodmenys be viršūninio pumpuro (išskyrus vegetacijos metu iškastus sodmenis);

8.8. vyresnių nei 1 metų sodmenų stiebeliai be šoninių šakučių;

8.9. dideli, sodmenų gyvybingumui pavojingi, paskutiniųjų metų ūglio spyglių ir viršūnės pumpuro pažeidimai;

8.10. pažeistas šaknies kaklelis (išskyrus iš gyvašakių išaugintus sodmenis);

8.11. labai susisukusi arba užlenkta pagrindinė šaknis (išskyrus iš gyvašakių išaugintus sodmenis);

8.12. sodmenys be šoninių šaknų arba labai sužalotos šoninės šaknys;

8.13. sodmenys, pažeisti ligų bei kenkėjų (kai spyglių nugraužimai viršija 20 %, šaknų ir stiebelio paviršiaus – 10 %, pagrindinės šaknies ir stiebelio perimetro – 30 %);

8.14. sodmenys su pastebimais pažeidimais, atsiradusiais dėl neteisingo saugojimo (perkaitę, surūgę, apipuvę);

8.15. sodmenų šaknų masė turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 antžeminės dalies masės, sodinukų pagrindinė šaknis neturi būti užlenkta.

9. Minimalūs sodmenų matmenų reikalavimai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Minimalūs sodmenų matmenų kokybės reikalavimai

Medžių rūšies arba genties pavadinimas	Amžius, m.	Minimalūs matmenys	
		antžeminės dalies aukštis, cm	šaknies kaklelio storis, mm
Spygliuočiai			
1. Paprastoji pušis <i>Pinus sylvestris</i> L	1	6	2
	2	10	3
	1+1	8	3,5
	1+2	15	5
	2+1	15	5
2. Kalninė pušis <i>Pinus mugo</i> Turra	2	8	2,5
	1+2	15	3,5
	2+1	15	3,5
	2+2	20	4
3. Paprastoji eglė <i>Picea abies</i> (L) H. Karst.	2	14	2,5
	3	24	4
	1+2	20	4
	2+1	20	4
	2+2	25	5
	2+3	40	6
4. Maumedis <i>Larix</i> sp.	1	10	2,5
	2	20	4
	1+1	20	4
	1+2	35	5
Lapuočiai			
1. Paprastasis ąžuolas <i>Qercus robur</i> L.	1	15	4
	2	25	5
	1+2	40	5
	1+3	50	6

	2+1	50	6
	2+2	70	9
1. Beržas <i>Betula sp.</i>	1	15	2
	2	30	3
	1+1	30	5
1. Paprastasis uosis <i>Fraxinus excelsior L.</i>	1	10	3
	1+1	30	6
	1+2	50	9
	2+1	50	9
1. Paprastasis klevas <i>Acer plantanoides L.</i>	1	10	3
	2	25	5,5
	1+1	40	6
	1+2	60	8
	2+1	60	8
1. Juodalksnis <i>Alnus glutinosa Gaertn.L</i>	1	15	3
	2	40	7
	1+1	40	7
1. Paprastasis bukas <i>Fagus sylvatica L.</i>	1	10	3
	2	25	4
	2+1	35	5
	2+2	45	6
8. Mažalapė liepa <i>Tilia cordata Mill.</i>	1	10	3
	2	30	4
	1+1	30	5
	1+2	50	7
	2+1	50	7
Kalninė guoba <i>Ulmus glabra Huds.</i>	1	10	3
	1+1	30	6
	1+2	60	8
Drebulė <i>Populus tremula L.</i>	1	20	4
	1+1	50	8

Pastaba. Jeigu miško sėjinukai persodinami pirmoje vegetacijos periodo metu (vasarą), atliekant jų apskaitą einamųjų metų rudenį, į apskaitą jie įtraukiami kaip sodinukai, jiems taikomi 1 metų sėjinukų kokybės reikalavimai. Jeigu miško sėjinukai persodinami antrojo vegetacijos periodo metu (vasarą), atliekant jų apskaitą einamųjų metų rudenį, į apskaitą jie įtraukiami kaip sodinukai, jiems taikomi 2 metų sėjinukų kokybės reikalavimai.

IV. KOKYBĖS REIKALAVIMAI SODMENIMS SU UŽDARA ŠAKNŲ SISTEMA

10. Sodmenims su uždara šaknų sistema netaikomi 1 lentelėje pateikti minimalūs matmenys, tačiau jiems taikomi II ir III skyriuje nurodyti sodmenų kokybės reikalavimai.

11. Sodmenų su uždara šaknų sistema aukštis neturi viršyti: spygliuočių – daugiau kaip 2,5 karto konteinerio aukščio, lapuočių – 4,5 karto.

12. Sodmenys turi turėti kuokštinę šaknų sistemą. Šaknų skeletą turi sudaryti pagrindinė šaknis su taisyklingu nulaibėjimu ir visame jos ilgyje atsišakojančiomis šoninėmis šaknimis. Konteinerių tipas ir dydis turi būti toks, kad būtų galima išvengti šaknų sistemos deformavimo. Šaknų sistema negali būti spiralės arba kamuolio formos.

V. SODMENŲ IŠKASIMAS

13. Sodmenys miškams veisti turi būti iškasami tik visiškai baigę arba dar neprađėję vegetuoti. Pavasarį sodmenys pradedami kasti, kai iš dirvos visiškai išeina pašalas.

14. Jeigu prieš iškasant sodmenis jų šaknys buvo pakirstos, prieš sodinimą patrupinamos tik šoninės šaknys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-317](#), 2008-06-09, Žin., 2008, Nr. 68-2598 (2008-06-14), i. k. 108301MISAK00D1-317

15. Iškastus sodmenis būtina apsaugoti nuo saulės, vėjo ir šalčio pažeidimų.

16. Rudenį lapuočių medžių sodmenis galima iškasti tik tuomet, kai jų lapai visiškai pakeičia spalvą.

17. Rudenį iškasami lapuočių medžių ir maumedžio sodmenys, jei jie laikomi per žiemą iki pavasario prikasti, turi būti be lapų (spyglių), o jų ūgliai – visiškai sumedėję.

18. Iškastus sodmenis reikia tuoju pat sudėti į lauko konteinerius arba laikinai prikasti jų iškaskimo vietose. Lauko konteineriai turi būti uždengti drėgmę sulaikančia medžiaga (brezentu, veltiniu arba stora drobe).

19. Prikastus spygliuočių sodmenis galima laikyti ne ilgiau kaip 1 savaitę. Ilgiau laikyti galima tik šaldytuvuose, kuriuose reguliuojama drėgmė ir temperatūra, juose sodmenys turi būti supakuoti specialioje taroje arba apipurkšti transpiraciją mažinančiomis medžiagomis (antitranspirantais).

VI. SODMENŲ RŪŠIAVIMAS, MATAVIMAS IR SURIŠIMAS

20. Iškasti sodmenys rūšiuojami jų iškaskimo vietose arba sodmenų saugyklose.

21. Sodmenų aukštis matuojamas nuo šaknies kaklelio iki viršūninio pumpuro. Sodmenų, kurių aukštis nuo šaknies kaklelio – iki 30 cm, aukštis matuojamas ± 1 cm tikslumu, o sodmenims, kurių aukštis nuo šaknies kaklelio – daugiau kaip 30 cm, aukštis matuojamas $\pm 2,5$ cm tikslumu. Sodmenų storis matuojamas $\pm 0,5$ mm tikslumu ties žemės paviršiumi. Iškastiems sodmenims šaknies kaklelio storis matuojamas pereinamoje dalyje nuo šaknų į stiebelį, kuri išsiskiria pakitusia žievės struktūra ir spalva.

22. Sodmenys surišami į ryšulius. Viena ryšulyje gali būti tik vienos sodmenų siuntos sodmenys. Sodmenų skaičius ryšuliuose parenkamas atsižvelgiant į jų dydį, kad patogų būtų juos transportuoti.

23. Medelynuose išrūšiuotų ir miško želdinimui ar realizacijai skirtų sodmenų šaknys turi būti patrupintos ir pamirkytos specialiuose tirpaluose arba tyrėse, skirtose šaknų apsaugai nuo išdžiūvimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-317](#), 2008-06-09, Žin., 2008, Nr. 68-2598 (2008-06-14), i. k. 108301MISAK00D1-317

VII. SODMENŲ PRIKASIMAS IR LAIKYMAS

24. Sodmenų laikymas iškaskimo ir sodinimo vietose gali būti trumpalaikis ir ilgalaikis. Trumpalaikis laikymas – tai iškastų sodmenų laikymas sodmenų auginimo vietose iki 1 savaitės spygliuočių medžių rūšims ir iki 2 savaičių lapuočių medžių rūšims, o sodinimo vietose – iki 2 savaičių spygliuočių medžių rūšims ir iki 4 savaičių – lapuočių medžių rūšims. Ilgalaikis laikymas – tai sodmenų laikymas specialiose vietose visą rudens ir žiemos periodą iki kitos vegetacijos.

25. Jei sodmenys laikomi ilgiau nei 3 savaites, jie dedami į sniego ledo saugyklas, rūsius, šaldytuvus.

26. Sodinimo vietose uždaruose konteineriuose arba dėžėse sodmenys gali būti laikomi, jei jie apsaugoti nuo šutimo.

27. Trumpalaikiam sodmenų laikymui parenkamos vietos, apsaugotos nuo tiesioginių saulės spindulių ir užpylimo vandeniu, sodmenys turi būti apsaugoti nuo graužikų ir žvėrių pažeidimo.

28. Laikant sodmenis duobėse, jų gylis turi būti toks, kad ne mažiau kaip $2/3$ sodmens aukščio būtų duobėje. Į jas sodmenys dedami palaidi arba surišti į ryšulėlius, šaknų vietoje negali likti didelių tuščių erdvių, sodmenų šaknys užpilamos 5–10 cm storio žemės sluoksniu. Lapuočių sodmenų stiebeliai iš dalies gali būti užpilti žemėmis.

29. Sodmenų prikasimui turi būti parenkami lengvos granulimetrinės sudėties dirvožemiai. Netinka sunkios, užmirkstančios dirvos, kuriose augalų šaknys sulimpa ir gali supūti. Prikasimui parinktos vietos turi būti pavėsyje.

30. Sudėti į duobes sodmenys turi būti uždengiami eglišakėmis arba lapuočių medžių paklote (lapais).

31. Esant sausam orui, sudėti į duobes sodmenys turi būti palaistomi. Būtina užtikrinti, kad laistant nebūtų nuplaunami žemės likučiai nuo smulkių sodmenų šaknų.
32. Specialiuose maišuose sodmenys gali būti laikomi iki 2 savaičių.
33. Sodmenys su uždara šaknų sistema laikomi pavėsyje, drėgmės kiekis substrate turi būti kontroliuojamas ir pagal poreikį palaistoma.
34. Šaldytuvuose galima laikyti visų medžių rūšių sodmenis. Jie turi būti ramybės būsenos.
35. Šaldytuvuose santykinė oro drėgmė turi būti ne mažesnė kaip 96% (laikant sudėtus į specialius maišus, oro drėgmė gali būti ir mažesnė), temperatūra artima 0°C (gali svyruoti nuo -2 iki +2°C). Laikant sodmenis šaldytuvuose ilgiau kaip 8 savaites, jie turi būti apipurkšti arba apdūminti fungicidais.

VIII. SODMENŲ PERVEŽIMAS

36. Sodmenys pervežami specialiuose maišuose arba pakuotėse, apsaugančiuose sodmenis nuo išdžiūvimo. Sodmenys gali būti pervežami ir dėžėse, prieš tai jų dugną išklojus drėgnomis pjuvenomis, durpėmis, kiminiais ar kitomis drėgmę sulaikančiomis medžiagomis. Dėžės transportuojant gali būti kraunamos viena ant kitos. Sodmenys taip pat gali būti dedami tiesiai į transporto priemonę, apsaugant šaknis nuo išdžiūvimo.
37. Pervežant sodmenis, jie uždengiami brezentu arba kita panašia medžiaga.
38. Pervežant ilgiau nei 6 valandas nesupakuotus į dėžes arba maišus spygliuočių sodmenis, tarp sodmenų turi būti palikti oro kanalai, siekiant išvengti jų sušutimo. Tam gali būti naudojamos eglės šakutės, šiaudai arba kitos medžiagos. Pervežant būtina stebėti, ar sodmenys nedžiūsta.
39. Sodmenys su uždara šaknų sistema pervežami konteineriuose, kuriuose jie augo, taip pat sudėti į dėžes arba į mašinos kėbulą. Mašinos kėbule sodmenys turi būti statomi vertikalčiai. Nedideliais atstumais sodmenis su uždara šaknų sistema galima pervežti ir suguldytus mašinos kėbule, tačiau jie turi būti apsaugoti nuo sužalojimo.
-

MEDŽIŲ IR KRŪMŲ SĖKLŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

I. BENDROJI DALIS

1. Šie Medžių ir krūmų sėklų kokybės reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato medžių ir krūmų sėklų, skirtų miško ir urbanistiniams sodmenims auginti, kokybės reikalavimus.

2. Pagrindinės Reikalavimų sąvokos:

2.1. **kenksmingi organizmai** – tai augalų ligos ir kenkėjai (virusai, bakterijos, grybai, nematodai, vabzdžiai, erkės ir kiti organizmai bet kokioje vystymosi fazėje), piktžolės ir jų sėklos, galinčios padaryti pastebimą žalą augalams ir augalinei produkcijai ir užkrėsti augalų augimo vietas;

2.2. **sėklų daigumas** – sėklų pajėgumas dygti, išreikštas sudygusių sėklų procentu per tam tikrą laiko tarpą. Nustatomas daiginimo metodu atitinkamomis sąlygomis laboratorinė įranga;

2.3. **sėklų dygimo energija** – sudygusių sėklų procentas per tam tikrą bendro daiginimo laiko dalį. Šis rodiklis apibūdina sėklų dygimo spartą bei vienodumą ir nustatomas sėklų daiginimo metu;

2.4. **sėklų drėgnumas** – tai vandens kiekis sėklose, išreikštas procentais nuo tiriamojo bandinio pradinės masės;

2.5. **sėklų gyvybingumas** – gyvų sėklų procentas nuo bendro sėklų kiekio tiriamajame bandinyje, nustatomas dažant gemalus indigokarminu, jodo tirpalu arba tetrazoliu;

2.6. **sėklų gerumas** – pilnavidurių sveikų sėklų su tai rūšiai būdingos spalvos gemalais ir endospermais procentas tiriamajame bandinyje, nustatomas pjaustymo metodu;

2.7. **sėklų kokybė** – tai sėklų sėjamųjų savybių visuma, apibūdinanti jų tinkamumą sėjai;

2.8. **sėklos ortodoksai** – medžių ir krūmų sėklos, kurias galima išdžiovinti iki 10 % drėgnumo ir mažiau, nesusilpninant jų gyvybingumo;

2.9. **sėklų siunta** – tiksliai apibrėžtas vienos rūšies, kilmės bei kokybės sėklų kiekis, kuriam išduotas jų kokybę patvirtinantis dokumentas;

2.10. **sėklos rekalcitrantai** – medžių ir krūmų sėklos, netoleruojančios išdžiūvimo ir išlaikančios gyvybingumą tik turėdamos savyje pakankamą minimalų vandens kiekį;

2.11. **sėklų švarumas** – tiriamosios rūšies švarių sėklų kiekis, išreikštas procentais nuo visos siuntos masės.

II. KOKYBĖS REIKALAVIMAI

3. Pagrindinės sėklų sėjamosios savybės yra: daigumas, dygimo energija, gyvybingumas, gerumas, drėgnumas, 1000 sėklų svoris, švarumas.

4. Pagal daigumą, gyvybingumą, gerumą ir švarumą sėklos skirstomos į tris kokybės klases – I, II, III, atsižvelgiant į 1 lentelėje pateiktus reikalavimus. Kai kurioms riboto išplitimo medžių ir krūmų rūšių sėkloms nurodytos ne kokybės klasės, o žemutinės kokybinių rodiklių ribos. Tiriant 1 lentelėje nenurodytų medžių ir krūmų sėklas, pateikiami tik faktiniai sėjamųjų savybių tyrimo rezultatai.

1 lentelė. Sėklų kokybės reikalavimai

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
1. Aktinidija margalapė <i>Actinidia kolomikta</i> (Maxim.) Maxim.	I II III	90 75 55	91
2. Alyvos <i>Syringa</i> spp.	I II III	80 70 50	90
3. Aronijajuodavaisė <i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliott	I II III	95 80 60	88
4. Ažuolas paprastasis <i>Quercus robur</i> L.	I II III	85 70 50	95
5. Ažuolas raudonasis <i>Quercus rubra</i> L.	I II III	85 70 50	95
6. Baltalksnis <i>Alnus incana</i> (L.) Moench.	I II III	40 25 10	50
7. Bukas paprastasis <i>Fagus sylvatica</i> L.	I II III	80 70 50	90
8. Cidonija paprastoji <i>Cydonia oblonga</i> Mill.	I II III	95 85 70	91
9. Citrinvytis kininis <i>Schisandra chinensis</i> (Turcz.) Baill.	I II III	85 70 50	91
10. Drebulė <i>Populus tremula</i> L.	I II III	80 70 50	85
11. Eglė baltoji <i>Picea glauca</i> (Moench) Voss	I II III	60 40 20	90
12. Eglė dygioji <i>Picea pungens</i> Engelm.	-	50	90
13. Eglė paprastoji <i>Picea abies</i> (L.) H. Karst.	I II III	85 75 60	90
14. Erškėtis <i>Rosa</i> spp.	I II III	80 70 50	95
15. Gledičija tridyglė <i>Gleditsia triacanthos</i> L.	I II III	95 75 55	93
16. Gudobelė švelnioji <i>Crataegus mollis</i> Torr. et A.Gray Scheele	I II III	45 30 25	90
17. Gudobelė miškinė <i>Crataegus rhipidophylla</i> Gand.	I II III	55 35 25	91
18. Gudobelė vėduoklinė <i>Crataegus flabellata</i> (Bosc) K..Koch	I II III	50 45 40	96

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
19. Gudobelė vienapiestė <i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	I II III	70 50 30	95
20. Ieva Makio <i>Padus maackii</i> (Rupr.) Kom. et. Aliss.	I II III	90 45 35	96
21. Ieva paprastoji <i>Padus avium</i> Mill.	I II III	90 70 60	94
22. Ieva vėlyvoji <i>Padus serotina</i> (Ehrh.) Borkh.	I II III	80 70 50	95
23. Jazminas darželinis <i>Philadelphus coronarius</i> L.	I II III	50 45 35	50
24. Juodalksnis <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	I II III	50 30 10	65
25. Kadagys paprastasis <i>Juniperus communis</i> L.	I II III	50 35 20	93
26. Kaštonas paprastasis <i>Aesculus hippocastanum</i> L.	I II III	95 75 60	94
27. Karagana paprastoji <i>Caragana arborescens</i> Lam.	I II III	80 70 50	95
28. Kaulenis <i>Cotoneaster</i> spp.	I II III	90 75 50	95
29. Kėnis kaukazinis <i>Abies nordmanniana</i> (Steven) Spach	I II III	55 45 25	83
30. Kėnis europinis <i>Abies alba</i> Mill.	I II III	45 30 10	84
31. Klevas ginalinis <i>Acer ginnala</i> Maxim.	I II III	80 70 55	86
32. Klevas paprastasis <i>Acer platanoides</i> L.	I II III	85 75 60	93
33. Klevas platanalapis <i>Acer pseudoplatanus</i> L.	I II III	85 65 45	88
34. Klevas sidabrinis <i>Acer saccharinum</i> L.	I II III	95 90 75	92
35. Klevas totorinis <i>Acer tataricum</i> L.	I II III	95 80 70	87
36. Klevas trakinis <i>Acer campestre</i> L.	I II III	75 55 40	88
37. Klevas uosialapis <i>Acer negundo</i> L.	I II III	90 80 65	90

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
38. Kriaušė <i>Pyrus spp.</i>	I II III	90 75 60	85
39. Kukmedis europinis <i>Taxus baccata L.</i>	I II III	80 70 50	90
40. Lanksva japoninė <i>Spiraea japonica L.f.</i>	I II III	80 60 50	96
41. Lanksva plikoji <i>Spiraea cinerea Label</i>	I II III	80 60 50	96
42. Lazdynas paprastasis <i>Corylus avellana L.</i>	I II III	90 70 55	96
43. Lazdynas turkinis <i>Corylus colurna L.</i>	I II III	80 70 60	96
44. Liepa didžialapė <i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	I II III	75 60 40	90
45. Liepa mažalapė <i>Tilia cordata Mill.</i>	I II III	80 70 50	90
46. Ligustras paprastasis <i>Ligustrum vulgare L.</i>	I II III	90 70 55	88
47. Mahonija dygialapė <i>Mahonia aquifolium Purch Nutt.</i>	I II III	90 85 75	96
48. Maumedis europinis <i>Larix decidua Mill.</i>	I II III	40 20 10	81
49. Maumedis japoninis <i>Larix kaempferi (Lamb.) Carriere</i>	I II III	30 14 5	90
50. Maumedis plačiažvynis <i>Larix eurolepis A. Henry</i>	I II III	40 30 20	80
51. Medlieva kanadinė <i>Amelanchier canadensis (L.) Medik.</i>	I II III	95 70 60	83
52. Medlieva varpotoji <i>Amelanchier spicata (Lam.) K. Koch</i>	I II III	95 70 60	90
53. Meškytė baltauogė <i>Symphoricarpos albus (L.) S. F. Blake</i>	I II III	80 70 50	95
54. Obelis miškinė <i>Malus sylvestris (L.) Mill.</i>	I II III	90 80 70	90
55. Obelys (išskyrus miškinę) <i>Malus spp.</i>	I II III	90 80 65	90
56. Ožekšnis europinis <i>Euonymus europaea L.</i>	I II III	90 80 70	95

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
57. Ožekšnis karpotasis Euonymus verrucosa Scop.	I II III	90 80 70	95
58. Pocūgė didžioji Pseudotsuga menziesii (Mirb.) Franco	I II III	70 50 30	90
59. Ptelija trilapė Ptelea trifoliata L.	I II III	95 85 70	94
60. Pušis Bankso Pinus banksiana Lamb.	I II III	90 80 65	90
61. Pušis juodoji Pinus nigra J. F. Arnold	I II III	90 80 55	90
62. Pušis kalninė Pinus mugo Turra	I II III	95 80 70	93
63. Pušis paprastoji Pinus sylvestris L.	I II III	90 80 60	92
64. Pušis veimutinė Pinus strobus L.	I II III	90 80 60	93
65. Pūkenis europinis Cotinus coggygia Scop.	I II III	95 80 55	96
66. Pupmedis paprastasis Laburnum anagyroides Medik.	I II III	90 65 50	90
67. Puskiparis Lausono Chamaecyparis lawsoniana (Murray bis) Parl.	I II III	45 30 15	85
68. Pūslenis putinalapis Physocarpus opulifolius (L.) Maxim.	I II III	90 70 60	96
69. Putinas paprastasis Viburnum opulus L.	I II III	95 85 65	98
70. Putinas sodinis Viburnum lantana L.	I II III	90 70 55	98
71. Raugerškis Tunbergo Berberis thunbergii DC.	I II III	90 70 40	94
72. Riešutmedis juodasis Juglans nigra L.	I II III	95 80 65	99
73. Riešutmedis pilkasis Juglans cinerea L.	I II III	95 75 65	98
74. Robinija baltažiedė Robinia pseudoacacia L.	I II III	90 70 50	95
75. Sausakrūmis šluotinis Sarthothamnus scoparius (L.) Wimm. ex W. D. J. Koch	I II III	85 70 60	96

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
76. Sausmedis paprastasis <i>Lonicera xylosteum</i> L.	I II III	90 85 60	93
77. Sausmedis totorinis <i>Lonicera tatarica</i> L.	I II III	98 75 55	96
78. Sedula baltoji <i>Cornus alba</i> L.	I II III	90 80 70	85
79. Sedula geltonoji <i>Cornus mas</i> L.	I II III	95 80 70	98
80. Sedula palaipinė <i>Cornus sericea</i> L.	I II III	90 80 70	85
81. Sedula raudonoji <i>Cornus sanguinea</i> L.	I II III	90 80 70	85
82. Serbentas auksuotasis <i>Ribes aureum</i> Push	I II III	95 80 60	95
83. Serbentas kalninis <i>Ribes alpinum</i> L.	I II III	95 80 55	94
84. Skirpstas paprastasis <i>Ulmus minor</i> Mill.	I II III	80 70 60	70
85. Skroblas paprastasis <i>Carpinus betulus</i> L.	I II III	70 50 30	90
86. Slyva skėstašakė <i>Prunus divaricata</i> Ledeb.	I II III	80 70 50	95
87. Svarainis japoninis <i>Chaenomeles japonica</i> (Thunb.) Lindl. ex Spach	I II III	90 80 70	90
88. Šaltalankis dygliuotasis <i>Hippophae rhamnoides</i> L.	I II III	90 65 40	91
89. Šeivamedis juoduogis <i>Sambucus nigra</i> L.	I II III	80 70 50	90
90. Šeivamedis raudonuogis <i>Sambucus racemosa</i> L.	I II III	80 70 50	90
91. Šermukšnis <i>Sorbusspp.</i>	I II III	90 85 55	90
92. Tuja didžioji <i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don	I II III	60 40 20	70
93. Tuja vakarinė <i>Thuja occidentalis</i> L.	I II III	60 40 20	70
94. Tulpmedis gelsvažiedis <i>Liriodendron tulipifera</i> L.	-	5	88

Medžių ir krūmų rūšys	Kokybės klasės	Daigumas, gyvybingumas, gerumas, ne mažiau kaip, %	Švarumas, ne mažiau kaip, %
95. Uosis <i>Fraxinus</i> spp.	I II III	80 70 50	90
96. Vinkšna paprastoji <i>Ulmus laevis</i> Pall.	I II III	85 70 50	75
97. Vynvytis penkialapis <i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch.	-	40	97
98. Vyšniaveltinė <i>Cerasus tomentosa</i> (Thunb.) Wall.	I II III	95 75 70	99
99. Žagrenis rūgštusis <i>Rhus typhina</i> L.	I II III	70 50 30	85
100. Žilakrūmis siauralapis <i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	I II III	95 85 60	94
101. Žilakrūmis amerikinis <i>Elaeagnus commutata</i> Bernh.	I II III	95 90 75	96

Pastaba. Sėklų kokybės reikalavimai beržui karpotajam (*Betula pendula* Roth) ir beržui plaukuotajam (*Betula pubescens* Ehrh.) nepateikti, nes jų kokybė tiriama svėrinį metodu.

5. Sėklos tiriamos daiginimo, dažymo, pjaustymo ir rentgenografiniu metodais. Sėkloms, turinčioms ilgą dygimo periodą, taikomas dažymo arba pjaustymo metodas. Dažymo metodas naudojamas ir tais atvejais, kai norima greitai gauti informaciją apie sėklų kokybę.

6. Sėklos turi būti normaliai išsivysčiusios, būdingos tai rūšiai spalvos, nesupelijusios, be pašalinių kvapų.

7. Sėklų siuntose negali būti kenksmingų organizmų, nurodytų Valstybinės augalų apsaugos tarnybos patvirtintame sąraše.

III. SĖKLŲ LAIKYMAS, TARA IR GABENIMAS

8. Kiekvienos rūšies sėkloms laikyti turi būti naudojama atitinkama tara, patalpos ir gabenimo būdas, atsižvelgiant į jų atsparumą išdžiūvimui, todėl sėklos skiriamos į dvi grupes – ortodoksus ir rekalcitrantus. Didžioji dalis medžių ir krūmų sėklų priklauso ortodoksų grupei. Rekalcitrantų grupė labai negausi. Jai priskiriami platanalpio ir cukrinio klevo sparnavaisiai, paprastojo, bekočio ir raudonojo ąžuolo gilės bei paprastojo kaštono vaisiai.

9. Išskiriami šie kankorėžių, vaisių ir sėklų laikymo būdai: hermetiška tara, riboto pralaidumo orui tara, orui pralaidi tara bei krūvos ir aruodai.

9.1. Hermetiška tara:

- užsandarinti stikliniai indai ir stiklainiai;
- užsandarinti arba užvirinti skardiniai indai;
- užsandarinti plastikiniai indai;
- užlydyti polietileno maišai.

Plastikiniai indai ir skardinė tara turi būti pagaminti iš sėkloms nekenksmingos medžiagos arba padengti sėkloms nekenksminga apsaugine plėvele. Polietileno maišai turi būti iš šalčiui atsparios plėvelės. Hermetiškuose induose laikomos sėklos – ortodoksai, kurios toleruoja stiprų išdžiovinimo laipsnį.

9.2. Riboto pralaidumo orui tara – tai įvairios medinės, plastikinės ir metalinės statinės, daugiasluoksniai popieriniai maišai ir krepšiai, taip pat atviri ar nesandariai uždengti stiklainiai. Šioje taroje laikomas mažas tūris (iki 100 litrų) sėklų rekalcitrantų.

9.3. Orui pralaidi tara:

- medinės ir plastikinės dėžės ažūrinėmis sienelėmis;
- vytelių ir vielinės pintinės;
- vienasluoksniai krepšiai ir popieriniai maišai;
- natūralios ir sintetinės medžiagos tinklo maišai.

Šioje taroje turi būti laikomos mažo tūrio (iki 100 litrų) kankorėžių, vaisių siuntos, taip pat visos padidintą vandens kiekį turinčios sėklos. Joje taip pat gali būti saugomos stratifikuojamos sėklos.

9.4. Krūvose ir aruoduose galima laikyti didesnio nei 100 litrų tūrio kankorėžių, vaisių siuntas ir padidintą vandens kiekį turinčias sėklas. Krūvos ilgis ir plotis neribojamas, tai priklauso nuo turimų sėklų atsargų dydžio ir galimybės ją prižiūrėti, tačiau krūvos aukštis ribojamas. Drėgnos sėklos, vaisiai ir spygliuočių smulkūs kankorėželiai (tujų, baltosios eglės ir kt.) negali būti supilami storesniu kaip 15 cm sluoksniu. Šviežiai surinkti eglės ir pušies kankorėžiai laikomi ne aukštesnėse kaip 50 cm krūvose. Galima didinti krūvos aukštį išdžiūvusių lapuočių rūšių sėklų ir spygliuočių smulkių kankorėželių – iki 40 cm, o eglės ir pušies kankorėžių – iki 1,5 m, su sąlyga, kad jie bus vėdinami ir periodiškai maišomi.

10. Gabenimas ir laikymas:

10.1. Hermetiškoje taroje sėklos gali būti laikomos nevėdinamoje aplinkoje. Laikomoms mažiau kaip 2 metus sėkloms turi būti užtikrinta patalpų temperatūra ne daugiau kaip 15°C. Kai sėklos laikomos iki 10 metų, optimali temperatūra turi būti nuo 0°C iki – 4°C, o, laikant ilgiau kaip 10 metų, – nuo – 10°C iki – 15°C.

10.2. Riboto pralaidumo orui taroje laikomos sėklos turi būti nuolat vėdinamos, patalpos drėgnumas turi būti 60%–70%, kad rekalcitrantų grupės sėklos galėtų išlaikyti atitinkamą drėgnumą. Tai taikoma ir stratifikuojamoms sėkloms. Taip pat turi būti užtikrinama nuo – 3°C iki 5°C temperatūra. Riboto pralaidumo taroje galima transportuoti ir su substratu stratifikuojamas sėklas.

10.3. Laikant orui pralaidžioje taroje ir krūvose kankorėžius, vaisius ir sėklas, patalpos turi būti intensyviai vėdinamos ir sausos, užtikrinant oro patekimą į visus jų sluoksnius. Leidžiama nepastovi temperatūra nuo – 3°C iki 25°C. Spygliuočių kankorėžių ir lapuočių rūšių ortodoksų grupės vaisius, išskyrus buko, leidžiama laikyti ir aukštesnėje, bet ne didesnėje kaip 35°C temperatūroje su sąlyga, kad jie bus intensyviai vėdinami. Orui pralaidi tara, kurioje laikomi kankorėžiai, vaisiai ar sėklos, negali būti tarpusavyje suglausta. Gabenant kankorėžius, vaisius ar sėklas, laikomus orui pralaidžioje taroje arba supiltus į krūvas, juos reikia apsaugoti nuo lietaus.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-317](#), 2008-06-09, Žin., 2008, Nr. 68-2598 (2008-06-14), i. k. 108301MISAK00D1-317

Dėl aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 337 "Dėl Miško sodmenų, medžių ir krūmų sėklų kokybės reikalavimų" pakeitimo